

DİŐİŐLERİ BAKANLIĞI BÜTÇESİ

19 Şubat 1966

Dış politikası gibi çok önemli ve çok yönlü bir konuyu yirmi dakikada her yönüyle eleştirmenin olanağı yoktur. Zamanın uzatılması önergeleri, iktidar partisinin oylarıyla reddedilmiş olduğuna göre, bundan Şu sonuç çıkmaktadır: iktidar partisi ve hükümet, dış politikanın bütün ayrıntıları ve yönleriyle halkoyu önünde açıklanmasını, ortaya dökülmesini istememektedir. Sözlerime bu noktayı önemle kaydederek başlamak isterim.

Son zamanlarda özellikle Kıbrıs politikamızda uğradığımız başarısızlıktan sonra, dış politikada değişiklik zorunluluğu üzerinde uzun uzun tartışmalar olmaktadır. Sayın Dışişleri Bakanı'nın, Kıbrıs görüşmeleri sırasında ileri sürdüğu görüşlerden ve Bütçe Komisyonu'nda yapılan tartışmalardan ve düzenlenen rapordan anlıyoruz ki, hükümet bu görüşte değildir. Ana yönde ve esas itibarıyla politikada bir değişikliğe gerek yoktur, ancak uygulamada bazı hatalar olmuş olabilir. O hataların düzeltilmesi gerekir düşüncesindedir. TİP'in görüşü Őudur ki, Şöyle mi bir değişiklik, böyle mi bir değişiklik yapılması iddiasından önce, gerçeklere ve durumlara doğru bir tanı koymak gerekir. Atatürk'ün ölümünden sonra ve özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye dış politikası hem Türkiye'nin gerçeklerine, hem Türkiye'nin dünya içindeki durumuna, hem Türkiye'nin ilişkide bulunduğu devletlerin dış politikasının hangi esaslara dayandığı konularına doğru tanı koyamamak durumuna gelmiştir. YanlıŐ tanıları da koymuştur ve bunun için de dış politikamız özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana gittikçe bir başarısızlığa doğru yönelmiş ve bu başarısızlık tam açıklığıyla Kıbrıs konusunda ortaya çıkmıştır.

Türk dış politikasının başarısızlığının temelinde bir çeliŐki yatmaktadır. İktidarlardan kendilerini herhangi bir politikayı izlemekte özgür sanabilirler. Oysa bu serbestlik çok kısa vadeli'dir. Eğer iç veya dış politika gerçek toplumsal koŐullara ve dünya koŐullarına uygun değilse çok geçmeden iktidar, başını gerçeklerin sert duvarına çarpar. Nitekim Kıbrıs konusunda böyle başımızı duvara çarptık. Onun için önce Türkiye ne biçim bir ülkedir, dünyadaki durumu nedir ve buna göre bu koŐulların ışığında nasıl bir politikayı başarıyla yürütebilir? Bu sorunun yanıtını vermek gerekir.

Türkiye dış politikada Batı bloğunda yer almıŐ, askeri ittifaklar yapmış ve Batı ülkeleriyle paralel bir dış politika yürütmeye çalışmıştır. Ama Türkiye'nin toplumsal-ekonomik yapısı ve dünya devletleri içindeki yeri böyle bir paralel politika yürütmeye elverişli midir? Batı ülkeleri gibi, o paralelde bir dış politika yürütebilmek için, onlar gibi bir toplum yapısına sahip olmak, dünya devletlerarasında onların işgal ettiği yere benzer bir yer işgal etmek gerekir. Oysa Türkiye ne yapısı itibarıyla onlar gibi bir toplumdur, ne de dünyadaki devletlerin kuvvet dengesi içinde onların yerine benzer bir yer işgal etmektedir.

Zamanın darlığı dolayısıyla kısa bir karşılaştırma yapalım: Hep biliyoruz, biz az gelişmiş bir ülkeyiz. Yani sanayileşmemiş, tekniği geri olan bir tarım ülkesiyiz. Onlar ise çok sanayileşmiş, ekonomileri gelişmiş bir sanayiye dayanan ülkelerdir.

Biz tarım ürünleri satarız, onlar mamul madde ihraç ederler. Biz dışarıdan yatırımlar, krediler vs şeklinde sermaye ithal ederiz, onlarda ise sermaye birikimi fazladır ve devamlı olarak sermaye ihraç ederler. Onlar, kabul edilmiş ekonomik terimle, egemen ekonomidirler, biz egemen ekonomi değilizdir, bağıl ekonomiyizdir. Onlar sömüren durumundadır, biz ise sömürülen durumdayız.

Burada kısaca işaret edeyim ki, artık hep biliyoruz, sömürülmek için mutlaka bir sömürge olmak zorunluluğu yoktur. Siyasi bağımsızlığa sahip olmakla beraber, mamul madde ve tarım maddeleri fiyatları arasındaki gittikçe büyüyen fark yoluyla ve yabancı sermaye yatırımları yoluyla politik bağımsızlığa sahip olan sanayileşmemiş, az gelişmiş, geri tarım ülkeleri de büyük oranda sömürülmektedir. Bu rakamlar Birleşmiş Milletler'in yayınlarında, resmi raporlarında vardır. Şimdi biz onlarla aynı düzeyde, aynı toplum yapısında değilken, aksine aramızdaki ilişkiler hâkim-tâbi, sermaye ihraç edici-sermaye kabul edici bir ilişkiyken, sömüren ve sömürülen ilişkisi iken, bizim dış politikamızda bu hâkim sanayici, sermayeci ülkelere paralel bir dış politikayı başarıyla yürütebilmemize olanak yoktur ve bundan dolayıdır ki dış politikamızda başarısızlığa uğramışızdır. Şimdi Batılıların paralelinde bir dış politika yürütmenin tek dayandırıldığı gerekçe, bizim jeopolitik durumumuzdur. Açıkçası bu şu demektir: “Türkiye Sovyetler Birliği ile komşudur, sınırlarının çevresinde diğer Doğu ülkeleri de vardır, bu bakımdan oradan gelecek olası bir saldırıya karşı, Türkiye’yi korumak için Batı ile askeri ittifaklar yapmak zorunda kaldık ve bugün de o zorunluluk vardır.” Gerekçe budur. Şimdi bu gerekçeyi kısaca inceleyelim.

Bir kere, bir ülkenin savunması yalnız tek taraftan gelmesi olası bir saldırıya göre düzenlenmez, başka yönlerden gelecek saldırılar da göz önünde bulundurularak düzenlenir. Amerika gibi bir ülke, kendisine gelecek saldırıyı tek taraflı olarak düşünebilir. Çünkü Amerika ile boy ölçüşebilecek, o ayarda bir tek devlet vardır. Ama bizim gibi az gelişmiş, zayıf, güçsüz ülkeler, bütün gelişmiş, hâkim ekonomiye sahip askeri gücü yüksek ülkelere karşı bir olasılığı düşünerek, milli bir strateji üzerinden bir savunma düzenlemek ve ona dayanan bir dış politika yürütmek zorundadır. Nitekim Kıbrıs sorunu göstermiştir ki, gelmesi olası saldırı, hatta yalnızca diğer büyük devletlerden de olmayabilir, bizim gibi küçük bir devletle, yani Yunanistan’la da bir savaş olasılığı belirebilir. Bu bakımdan, onunla da bir savaş olasılığını göz önünde bulunduran bir strateji ve bir milli politika yürütmüş olmamız gerekirdi. O zaman Kıbrıs sorununun çözümünde bu kadar çıkmaza girmez, bu kadar bocalamazdık.

İkincisi, acaba bu içine girdiğimiz NATO ittifakı Sovyetler’den gelecek bir saldırıya karşı bizi yettiği ve gerektiği kadar korumakta mıdır? Başkan Johnson’un mektubunda bu husustaki bir ibare, bu gerçeğin de tam doğru olmadığını açıklamıştır. Sovyetler müdahale ettiği takdirde, NATO’nun diğer devletleri Türkiye’ye yardım konusunda düşünebilirlermiş ve Sayın İnönü gayet haklı olarak diyor ki: “Böyle olduktan sonra bu nasıl bir yardım? Otomatik değil gelecek yardım. Onlar düşününceye kadar bu atom devrinde Türkiye ne olursa olur.” Demek ki, Sovyetler’den, Doğu blokundan gelecek olası bir saldırıya karşı Türkiye’yi NATO ittifakı gerektiği

gibi, yeterli derecede otomatik olarak korumamaktadır.

Başkan Johnson'un mektubunda böyle bir ibare olmasaydı da bunu bilmek için falcı olmaya gerek yoktu. NATO ittifakı, Amerika'nın bir üçüncü dünya savaşını öngörerek, düşünerek ve karşısında Sovyet Rusya'yı hasım görerek, kıtalararası stratejisinin bir parçasıdır. NATO böyle olduğu içindir ki, değil biz, bizden çok daha ekonomik ve askeri bakımdan güçlü olan Fransa dahi NATO ittifakının değiştirilmesini savunmaktadır. Çünkü "NATO ittifakı gerçek anlamda kolektif bir güvenliği sağlamamaktadır. Eşit haklar üzerinde kolektif bir komuta mümkün değildir. Bunun yerine, NATO'ya giren ülkeler arasında karşılıklı ikili anlaşmalar yer almaktadır" tezini savunuyor, yani Amerika'nın yanında Fransa bile küçük ve buna tabi bir yerde kalıyor.

Şimdi NATO bakımından Türkiye'nin Sovyetler'den gelecek olası bir saldırıya karşı korunması ancak Amerika'nın bu kıtalararası dünya stratejisinin bir parçası olarak öngörülüyor. Eğer bir üçüncü dünya savaşı olasılığını öngören bu kıtalararası stratejide Türkiye'nin de savunulmasını ilk andan itibaren Amerika kendi açısından doğru buluyorsa bunu yapacaktır, doğru bulmuyorsa bunu yapmayabilecektir. Nitekim bundan birkaç yıl önce bir Amerikan amirali ve bir İngiliz amirali, bir atom savaşı çıktığı takdirde bizim büyük merkezlerimizin ilk hedef olacağını, Kuzey Türkiye'nin, Kuzey İran'ın ve Kuzey Afganistan'ın radyoaktif bölgeler haline geleceğini açıkça söylemişler ve bu haberler gazetelerimizde yer almıştır. NATO tatbikatları, dikkat ederseniz genellikle çıkarma hareketleri, paraşütle indirme hareketleridir. Anlaşıyor ki, Amerika'nın bir üçüncü dünya savaşı bakımından, düzenlediği kıtalararası strateji bakımından Türkiye'nin önce terk edilmesi, sonradan kurtarılması usulü kabul edilmektedir. Amerika'nın stratejisi için bu doğru olabilir. Ama biz Türkler böyle bir stratejiyi nasıl kabul edebiliriz? Terk edilmekle kurtulma arasında ülkemizin başına neler gelecektir? Nasıl olur da ülkemizin radyoaktif bir bölge haline gelmesini, şehirlerimizin nükleer silahlara hedef olmasını kabul edebiliriz? Yerle bir olacak bizim şehirlerimizdir, ölecek olan insanlar bizim insanlarımızdır, radyoaktif bölge haline gelecek ülke bizim ülkemizdir. Sonradan çıkarma yapılmış, paraşütle asker indirilmiş, kurtarılmış. Bu şehirler yeniden kurulup bu insanlar yeniden dirilecek mi? Böyle bir milli savunma ve dış politika anlayışı savunulabilir mi?

Bu bakımdan, Atatürk'ün dış politikasına dönmek yalnız sözle olmaz. Atatürk'ün dış politikasının içeriğine dönmek gerekir. Bu içerik bugün için de geçerlidir. Aradan 40 yıl geçmiştir, koşullar değişmiştir gibi bir gerekçe ortaya sürülemez. Bu yapıyı bundan önce grup sözcümüz, Genel Başkanımız bu kürsüden açıklamıştır. Ben de kısaca özetleyeceğim. Ne idi Atatürk'ün dış politikasının içeriği:

1. Hiçbir yabancı nüfuza bu ülkede izin vermemek. Hiçbir yabancı nüfuza, ne Amerika'nın, ne Sovyet Rusya'nın, ne Çin'in, ne Alman'ın, ne İngiliz'in.
2. Kendi gücümüze dayanan bir savunma sistemi meydana getirmek. Kendi silah sanayimizi geliştirmek ve kendimizin yapamadığı silahlar için de bir tek yabancı devlete bağlanmamak, kendi hür irademizle, ihtiyacımız olan silahları yabancı devletlerden temin etmek.
3. Yurt savunması stratejisi, başka devletlerin stratejisine tabi bir savunma de-

ğil, kendi topraklarımızın hangi yönden gelirse gelsin bir saldırıya karşı ve saldırının ilk anından itibaren savunulması.

Terk edilecek, sonra kurtarılacak, sonra bilmem ne olacak... Bu, bazı devletlerin stratejisi; bizim stratejimiz olmaz.

4. Askeri ittifaklara girmemek. Atatürk daima dostluk ve saldırmazlık paktları yaptı, fakat askeri ittifaklar yapmadı.
5. Kolektif güvenliği uluslararası kuruluşlar aracılığıyla sağlamaya çalışmak. O zaman bu Cemiyet-i Akvam'dı, silahsızlanma konferansları idi. Şimdi de Birleşmiş Milletler Silahsızlanma Konferansları ve diğer uluslararası kuruluşlar aracılığıyla güvenliği sağlamak.
6. Bütün devletlerle ve bu arada komşularla iyi ilişkiler kurmak ve saldırmazlık paktları yapmak ve Türkiye etrafında bir emniyet ve güvenlik kuşağı meydana getirmek.

Bütün bu ilkeler, görülüyor ki bugün de Türkiye için geçerlidir. Şimdi sözlerimin başında yaptığım kısa değerlendirmeye tekrar dönecek olursak, Türkiye'nin objektif, toplumsal koşulları bakımından ve dünya devletleri topluluğunda işgal ettiği yer bakımından yeri Üçüncü Dünya ülkeleri denen grubun yanındadır. Üçüncü dünya devletleri grubu diyorum, dikkat ediniz, Üçüncü Dünya devletleri, Batı bloku ve Doğu bloku ile bir blok değildir. Aralarında bir askeri ittifak, bir anlaşma yoktur. Fakat bu ülkeler ve bizim toplumsal yapımız itibarıyla ve dünya devletleri arasında işgal ettiğimiz yer, rol itibarıyla ister istemez -bu bir tercih meselesi değildir- ister istemez bu objektif koşullar dolayısıyla aralarında bir kader birliği olan ülkeleriz. Bu dünya ülkelerinin önemini küçümsemek bir gaflet içine düşmektir. Üçüncü Dünya devletlerini Rusya, Doğu bloku abartıyor, bunlar önemsizdir demek, kendi kendimizi inkâr etmek demektir. Üçüncü Dünya devletlerinin sayıları İkinci Dünya Savaşından sonra çok artmıştır ve bugün Birleşmiş Milletler'de kendi oylarıyla kararlara hâkim olabilecek bir duruma gelmiştir. Bu kadar kısa zamanda bu kadar çok devletin milli bağımsızlığını kazanmış olması, bir Doğu blokunun abartması nasıl olabilir? Nasıl olabilir bu kadar çok sayıda ülkenin bağımsızlığına kavuşması? Biz ilk milli kurtuluş savaşını yapmış olan ülke, biz ilk bağımsızlığını kazanmış olan ülke, biz de mi böyle bir tahrikin, bir abartmanın neticesi içindeyiz? Bunu nasıl söyleyebiliyorsunuz? (AP sıralarından "nerede?" sesleri) Bütçe komisyonu raporunda belirtiliyor. "Doğu bloğu abartıyor Üçüncü Dünya devletlerini, bunlar önemsizdir" deniyor.

Biz ilk milli kurtuluş savaşını yapmış, onlara örnek olmuş bir ülke olarak bu az gelişmiş ülkeler içinde en fazla gelişmişisi olarak, bu ülkeler içinde hiçbir zaman sömürge olmamış, yüz senelik bir devlet idaresi deneyimine sahip bir ülke olarak, biz bunlar arasında liderlik rolünü görebiliriz. Yani bu grubun biz liderliğini alırsak, bunları kendi ardımızda derleyip toparlarsak o zaman uluslararası politika sahnesinde bir söz sahibi olabiliriz, fikirlerimizi kabul ettirebiliriz.

Deniyor ki, "Bu ülkeler çok geridir, henüz kabile devresindedirler." İyi ya, bu bize bir avantaj sağlıyor. Bu az gelişmişler grubunda daha gelişmiş, daha önde, daha kuvvetli ve daha tecrübeli bir ülkemiz. Bu bize bir avantaj sağlıyor. Ama unutmamak gerekir ki, bu Üçüncü Dünya devletleri arasında, onların bizden çok aşağı gördü-

ğümüz olanlarıyla bizim aramızdaki fark, bizlerle Batılılar arasındaki farka oranla daha küçüktür. Bizimle Batılılar arasında olan sosyal, ekonomik farklar bir nitelik farkıdır. Daha az gelişmiş olanlarla bizim aramızdaki fark ise bir derece farkıdır, bunu unutmamalıyız. (*Başkandan sürenin dolduğu uyarısı geliyor*)

Sayın Dışişleri Bakanı'ndan bazı sorularımız var, onları belirterek, yani bir dakikalık konuşma ile sözümü bitireceğim. İlk soru, Kıbrıs hakkında ne gibi önlemler düşünülüyor? Kıbrıs için hâlâ donmuş bir politika içinde görülüyor. Kıbrıs görüşmeleri sırasında Sayın Çağlayangil, sorulan bir formül üzerine aynen şöyle dedi: "Formülümü davul zurnayla mı açıklayacağım?" Oysa diyoruz ki, "Diğer ülkeleri kendi görüşümüze kazanmamız lazım, propaganda yapmamız lazım, propagandamız etkili değil", diyoruz. Formülümüzü davul zurnayla ilan etmeyeceğiz, kendimize saklayacağız dersek, sır olarak tutarsak neyin propagandasını yapacağız başkalarına, nasıl onları kendi görüşümüze elde edeceğiz? Görüşmelere oturalım diyoruz. Görüşmelere oturmayı Kıbrıs Hükümeti ve Yunan Hükümeti kabul ettiği takdirde nasıl bir tez ileri süreceğiz, belli değil. Kıbrıs konusunda Birleşmiş Milletler'e sürdüğümüz kararlarda yalnızca Anayasa'nın ve anlaşmaların yürürlükte olduğunu yinelemek durumundayız.

*

[*İkinci konuşma*]

Sabahleyin yarım kalan Dışişleri üzerindeki görüşlerimizi ikinci konuşmamda tamamlarım diye düşünmüştüm. Fakat gerek Adalet Partisi sözcüsünün, gerekse Sayın Dışişleri Bakanı'nın, benim konuşmam ve partimizin niteliği hakkında sarf ettikleri bazı sözler, konuyu değiştirmemi gerektirdi. Adalet Partisi'nin sayın sözcüsü, konuşmasının sonunda o parti sözcülerinin her konuda daima yapmayı âdet ettikleri gibi yine döndürdüler dolaştırdılar partimizi komünist olmakla, Marksist olmakla, sosyalist olmakla nitelendirdiler ve sıfatlar her ne ise, biz biliriz, diye sözlerini suçlamalarla bitirdiler. Sayın Dışişleri Bakanı da yine döndürdü, dolaştırdı, sözlerini o noktaya getirdi. Önce kendilerine şu noktayı hatırlatmak isterim ki, ortaya sürülen görüşler, ortaya konulan gerçekler karşısında karşı gerçekler ve görüşlerle yanıt vermek yerine daima komünistsiniz, Marksist'siniz, şusunuz, busunuz suçlamasına gitmek, kendileri bakımından bir aczin ifadesidir. Bu böyledir. Fikirlerle fikirle, görüşlere görüşle karşılık verilir, ortaya konan gerçeklere, gerçeklerle karşılık verilir. Eğer karşı taraf bunu yapmıyor da suçlamalara gidiyorsa demek ki elinde başka malzeme, gerçek mantık ve delil yoktur.

Şurada kısaca şunu işaret edeyim ki, Türkiye İşçi Partisine Batı'daki sosyalist partiler gibidir, ne de Batı'daki komünist partiler gibidir, ne Doğu'daki ihtilalle iktidara gelip de tümüyle sosyo-ekonomik rejime geçmeye çalışan, geçmekte olan partiler gibidir. Türkiye İşçi Partisi bizim kendi öz koşullarımıza göre sosyalist bir programa sahip olan bir partidir. Nitekim bizim bu ülke için çizdiğimiz kalkınma yolu ne Batı'nın çizdiği özel kalkınma yoludur ve ne de Doğu'nun ihtilalle iktidara gelerek tümüyle her şeyi devletleştiren kalkınma yoludur. Her ikisi de değildir. Bizim gibi az gelişmiş ülkelere bilimsel gerçekler bakımından uygun bulduğumuz

ve kapitalist olmayan, uzun vadede, aşamalı olarak sosyalizme götürecektir olan yol diye tanımladığımız yoldur. Bu konu böylece anlaşılabilir. Evet, biz ne Doğu'daki, ne Batı'daki partilere benzer bir parti değiliz. Kendi ülkemizin gerçeklerini bilimsel, ekonomik, sosyal bakımdan inceleyerek ona göre bir program meydana getirmiş olan yüzde yüz milli ve Türk bir sosyalist partiyiz. Bu, böylece bilinsin. (*Başkan: "Sözleriniz Dışişleri bütçesi üzerinde olsun"*) Çok rica ederim, siz sabahleyin de Başkanınız, Adalet Partisi sözcüsü bize "Marksist, komünist" derken ve ona da lütfen ihtar etmeniz gerekirdi. Eğer o sözler söylenmeseydi, ben de bu 15 dakika gibi çok kısa olan zamanı bu sözlerle bitirmez, asıl belirtmek istediğim partimin görüşünü açıklamak için kullanırdım. Ama fırsat vermediniz.

Sayın Dışişleri Bakanı sözlerini şu cümleyle bitirdi: "Kendilerinin amacı nedir, komünist bloka mı dönmek istiyorlar?" dediler. "Atatürk politikasına dönüşten amaç nedir?" dediler. Bir yıldır Atatürk politikasına dönüşün ne demek olduğunu bundan önce açıkladığımız gibi, bu sabah da 5 nokta etrafında birer birer Atatürk politikasının içeriğini belirttim. Daha hâlâ "Atatürk politikası nedir?" diye sormak abestir. Atatürk zamanında ve Atatürk politikasının uygulandığı zamanlarda Türkiye komünist blokta olmadı ki şimdi bana "Atatürk politikasına dönmek, komünist bloka dönmek mi?" diye soruyorlar. Politikası komünist bloktan olmak demek, bu ne biçim soru?

Dışişleri Bakanı aynı zamanda bu konuda bir çelişme haline de düşmüşlerdir. Benim sözlerimi naklederken, kendileri Batı blokunda olmayı uygun görmüyorlar, Doğu blokunda olmayı da uygun bulmuyorlar, üçüncü bloktan olalım diyorlar diye ifade ettiler. Bizim partimizin, üçüncü blokun lideri olmak görüşünü savunduğumuzu da belirttiler. Demek biz hangi bloktan yana olmadığımızı, hangi gruptan yana olduğumuzu belirtmişiz. Artık bir daha komünist bloktan yana olmak sözünü nedir? Üçüncü grup devletlerin, Üçüncü Dünya devletlerinin lideri olmak ve hele onları sömürmek diye ifade etmek ve böyle yorumlamak. Doğrusu bilmiyorum böyle bir yorumlama nasıl yapılabilir? Bir grubun lideri olmak, o grubun sömürülmesini istemek mi demek? Buna yanıt vermeye bile gerek görmüyorum, bu o kadar açık bir şey.

Kıbrıs sorununa gelince; Kıbrıs konusunda bir hayli konuşulmakla beraber, Sayın Dışişleri Bakanı yine bu konuda açık bir şey söylemiş değillerdir. Cümlesi aynen şöyledir: "Birleşmiş Milletler Genel Sekreter Yardımcısı Rozz Benet'ye Türkiye'nin Kıbrıs'a barışçı yoldan bir çözüm şekli bulmak istediğini belirttik" diyor. Ama bütün mesele, nedir bu barışçı yoldan çözüm şekli? Diyorlar ki, "Aldığımız önlemleri açıklayamayız." Biz aslında alınan önlemlerin açıklanmasını istemiyoruz ki. Diyoruz ki, barışçı yoldan çözüm şekline taraftarız. Bu ne demektir? Beraberce bir masaya oturup konuşacağız. Konuştuğumuz zaman Türkiye hangi tezi savunacaktır, bunu soruyoruz. Askeri önlemleri filan sormuyoruz, onlar elbette ki açıklanamaz. Diyoruz ki nedir bu barışçı yoldan bulunan çözüm şekli? Bunu açıklayınız, bunu açıklamak zorundasınız. Yalnızca demokrasi bakımından, kamuoyunu aydınlatmak bakımından değil, ama bu barışçı çözüm yolunu, biz eğer tekrar Birleşmiş Milletler'e gelirse başka devletlere de kabul ettirmek zorundayız, bunun propagandasını yapacağız. Bu barışçı çözüm yolunun ne olduğunu bilmiyorsak, bunun propagandasını nasıl

yapabiliriz? Bunun sır olan bir tarafı yok.

Ve yine bir soru sorduk, yani dedik, Birleşmiş Milletler kararında Anayasa'nın tekrar uygulanması tezi savunuluyor. Yine bu mudur barışçı çözüm şekli? Yoksa müzakereye oturduğumuz zaman, antlaşmaların yürürlükte olduğu ve müdahale hakkımızın saklı olduğu gerçeğine dayanarak eski Anayasa'nın canlandırılması yerine yeni bir öneri getirecek miyiz? Bunu soruyoruz. Bunda açıklanmayacak, sır olacak bir şey yok. Buna hâlâ yanıt vermiyorlar. Diyorlar ki "Kıbrıs politikası Birleşmiş Milletler kararından sonra statik bir devreye girdi." Neden statik devreye girdi? Çünkü Türkiye aktif değil de onun için, kendiliğinden değil.

Bloklar konusunda ve NATO'nun bizim ihtiyaçlarımıza yanıt verip vermemesi konusunda da bir noktaya dokunmak istiyorum: NATO stratejisinin bizim çıkarlarımıza ve ihtiyaçlarımıza yanıt vermediğini çok yetkili bir zatın ağzından öğrenmiş bulunuyoruz. Savunma Bütçesi, Karma Bütçe Komisyonu'nda görüşülürken, en sonunda Genelkurmay İkinci Başkanı Sayın Orgeneral Refik Tulga söz aldı ve bir yıldan beri ulusal bir strateji üzerine çalışmaya başladıklarını, Türkiye'nin ihtiyaçları ve çıkarları bakımından politik bir direktifin saptandığını, bu politik direktifin hükümete tetkik edilmek ve onaylanmak üzere sunulduğunu, fakat hükümetin bu direktifi tetkiki ve onaylaması uzun süreceği için, vakit kaybetmemek üzere, Genelkurmay Başkanlığı'mızın çalışmalarına devam ettiğini, bunun sonunda milli stratejik bir konsept meydana getirildiğini ve en sonunda da Silahlı Kuvvetlerimiz'in yapısının meydana geldiğini belirterek açıkladı. Bu, dedi, "Şematik bir şey değildir, hiçbir yerden taklit yoluyla alınmamıştır. Tamamen kendi milli ihtiyaçlarımız ve yurt savunmamız göz önünde tutularak meydana getirilmiştir" dedi. Demek ki, bir yıldan beri Genelkurmay'ımızın yeni bir strateji ve adı da milli strateji olan bir strateji üzerinde çalışma gereğini duyması ve buna dayanarak yeni bir strateji meydana getirilmiş olması da gösteriyor ki, NATO stratejisi bizim milli çıkarlarımıza ve savunmamıza yeterli değildir ve gerektiği kadar yanıt vermemektedir.

Kıbrıs olayı ise bunun yanıt vermediğini apaçık göstermiştir. Johnson'un mektubu, Silahlı Kuvvetlerimizin hemen hepsinin NATO'nun emrinde olduğu için kullanılamaması, jet benzininin kesilmesi, ikili anlaşmalar gereğince silahları kullanamayacağımızın ele alınması, NATO devletlerinin bize otomatikman yardım etmeyeceğinin belirtilmesi, çıkarma gemilerimizin bulunmaması ve ondan sonra ulusal kampanya açarak çıkartma gemileri yapmamız, bütün bunlar, bu olaylar, başka bir belgeye gerek kalmadan gösteriyor ki, NATO çerçevesi içerisindeki strateji bizim ulusal ihtiyaçlarımıza yanıt vermemektedir.

En son olarak İslam Paktı üzerinde de hükümetin bir noktaya dikkatini çekmek isteriz: Dediler ki, "Eğer İslam Paktı gibi bir girişim Müslüman devletler arasında ayrım yaratmayacaksa, hepsini birleştirecekse, buna taraftar oluruz. Ayrım yaratacaksa taraftar olamayız." Fakat şu noktayı da işaret etmek gerekir ki, daha bu öneri ortaya atılır atılmaz, ortada ayrım belirtileri belirdi. Ortadoğu'nun bazı güçlü Müslüman devletleri, örneğin Mısır, derhal buna karşı tavır aldı. Herhalde bunun üzerinde titizlikle durmak ve düşünmek gerekir, sebebi nedendir diye. Hele bu girişimi ortaya atan ülkenin Suudi Arabistan olduğu, Suudi Arabistan'ın demokratik değil teokratik bir devlet olduğu, Suudi Arabistan'da yabancı petrol şirketlerinin, özel-

likle Amerika'nın büyük çıkarları olduğu da göz önünde tutulursa ve zamanında Alman emperyalizminin de Ortadoğu ve Yakındoğu'yu Pan İslamizm hareketiyle etki altına alma çabasını gösterdiği hatırlanacak olursa, herhalde bu girişim üzerinde çok dikkatle durmak, acele etmemek ve bunun nedenleri, bu girişimin arkasında ne gibi çıkarlar ve hesaplar döndüğünü iyice hesaplamak gerekir.

Güney Vietnam konusuna gelince: Sayın Dışışleri Bakanı "Bizden böyle bir istek olmamıştır" dediler. Böyle bir istek olmamıştır ama olması çok muhtemeldir. Amerikalı [Dışışleri Bakanı] Dean Rusk başka ülkelerden yardım isteneceğini açıkça belirtmiştir. [ABD Savunma Bakanı] McNamara yakında ülkemize gelecektir. Hamfri, Uzakdoğu'da seyahate çıkmıştır, amacının yardım istetmek olduğu belirtilmektedir. Bu bakımdan, çok yakın bir zamanda tıpkı Kore örneğinde olduğu gibi bir durumla karşılaşmamız olasıdır. Çok önemli bir soruyu, yalnızca bizden bir talep olmadı diye kestirmek, bence gereken önemi vermek değildir ve soruyu da yanıtlamak değildir.

TİP Parlamentoda, Cilt 1, Sayfa 313-323